

Jaroslav Hašek ifjúkorában számos utazásra, csavargásra, kóborlásra vállalkozott, s egyfajta írói programként dolgozta fel ezeket az élményeit nemcsak írói indulásánál, de a későbbi évek során is, amikor Prágából már nem nagyon

16 Száz Pál

JAROSLAV HAŠEK GALÍCIAI CSAVAR- GÁSAIBÓL

Fordítói bevezető

játszódót –, melyben rengeteg helyszínt nevez meg. Ezeket magyarra eddig csak elvéve fordították le, jelen válogatásunk e hiányt igyekszik némiképp oldani.

A galíciai csavargások szűkös életrajzi tényeit ezúttal is az elbeszélések és karcolatok helyszínével érdemes összevetni, még ha ez gyakran csak növeli is a homályt, amelyben a kutató olvasó tapogatózik. Részben azért, mert a szerző létező helyeket kever kiötlött nevekkal, illetve sokszor nem is lehet könnyen eldönteni, hogy kitalált, lengyelesen hangzó helynévről van-e szó, vagy hibás lengyelséggel lejegyzett (néha konkrétan csehesített) valóságos helynevekről. E helyszínek összekötése pedig még további bizonytalansággal kecsegtet.

Galícia a szlovák vidék mellett a legkorábbi kóborlások helyszíne. Az 1901-es, második utazás július elején indult, a cimborák csapatát a Hašek-fivérek, Viktor Janota (akinek a neve alatt az álnévvlas író közölt cikkeket), valamint két másik barát, Ivan Porubský és Milan Kulíšek alkották. Minden valószínűség szerint előbb Zakopanébe mentek, ahol csónakáztak a Dunajec folyón, mely több elbeszélésében is felbukkan, akárcsak a Podhale, vagyis a Tátra lengyel oldala, észak felé síksággá szélesedő völgyei. A tátrai turizmusnak remek példája a nyájas *A lassú utazás* című Nowy Targ és Zakopane között játszódó karcolat, amelyben a helyi emberek, a *góralok* (hegyiek) természetét is igyekszik megragadni a kocsis Michal Bajuka alakjában. Talán ezen az úton, s talán ellenkező irányba a csámborgó cimborák a Skawa és a Raba folyó mentén északnak mentek Stróža és Myślenice községébe – itt játszódik a *Galíciai táj farkasokkal*. Tovább Bochnia környékére mehettek, ezekkel a helyszínnel is találkozunk (*Wódka lasów, wódka jagodowa*). Mindkét írás erős tájélményt közvetít. Talán, de kitudja, csak annyi biztos, hogy a Jaroslav és öccse Bohuslav Zakopane látképét ábrázoló lapot adott fel. Az innét 1901. augusztus 6-án keltezett lapon a következő sorok álltak:

mozdult ki – míg a besorozás és a mozgósítás meg nem indult. A lengyel területeken, tehát az osztrák–magyar Galíciában való kóborlását lehetetlen pontosan feltérképezni, mégis számos e vidékeken játszódó elbeszélést írt – legalább annyit, mint a Felsőmagyarországban

„Üdvözetünket küldjük a Tátrából. Nemsokára átlépjük a határt. Több mint 2000 m magas hegyeken keltünk át. Éjjelente hideg van itt, mínusz 4 fok. Anyukának írunk levelet. Az a fehér ott hó. Jarda, Boža.”

Az utazást a határ átlépése, a Tátrán való átkelés után pedig Felső-Magyarországon, a szlovák vidékeken folytatták a Hašek fivérek 17 útjukat.

